



LİDERLİK: Dünya Stratejisiyle İlgili Altı Ders

Kategori: Liderlik



Yazar Hakkında Bilgi



Kitap Yazarı Henry Kissinger (1923-2023), Amerikalı diplomat, siyaset bilimci ve politikacıdır. 20'nci yüzyılın en etkili, ancak bir kadar da tartışmalı dış politika figürlerinden biri olarak kabul edilir.

1938'de Nazi zulmünden kaçarak ailesiyle birlikte New York'a göç etti. II. Dünya Savaşı 'nda ABD Ordusunda görev yaptı. Harvard Üniversitesi'nde siyaset bilimi okudu. Devlet görevlerinden önce uzun yıllar Harvard'da öğretim üyesi olarak çalıştı.

Kissinger, özellikle Cumhuriyetçi başkanlar Richard Nixon ve Gerald Ford dönemlerinde ABD dış politikasında kilit roller üstlendi. 1973-1977 yılları arasında ABD Dışişleri Bakanı olarak görev yaptı.

Vietnam'daki savaşın sona ermesine yol açan müzakerelerdeki rolü nedeniyle 1973 yılında Nobel Barış Ödülü'nü kazandı.

Kissinger, ölümüne kadar uluslararası ilişkiler ve strateji konularında danışmanlık yapmış ve çok sayıda kitap yazmıştır.

Kitabın Konusu ve Ana Fikri



Kitabın Konusu

Henry Kissinger Liderlik kitabında, uluslararası kriz ve dönüşüm dönemlerinde ortaya çıkan liderlik türlerini ve stratejilerini incelemektedir.

Kitap, "mevcut düzeni en iyiye ulaştıran **devlet adamları**" ve "yeni bir toplumsal düzen yaratan **çığır açıcı liderler**" arasındaki farkları altı tarihi figür üzerinden analiz etmektedir.

Kissinger, yirminci yüzyıla damgasını vuran altı büyük insanın liderlik özelliklerini, diplomasi ve temel stratejilerini inceleyerek liderliğin altı farklı yönünü açığa çıkarmaktadır.

Kissinger, bu liderlerin deneyimlerini bir araya getirerek, günümüz liderlerinin teknolojik gelişmelerin getirdiği belirsizlikler ve küresel krizler karşısında nasıl faaliyet göstermesi gerektiğine dair bir dizi ders sunar.

Bu kitap, tarihsel analiz, biyografi ve stratejik teorinin güçlü bir sentezidir.

Kitabın Ana Fikri

Kitabın ana fikri, liderliğin iki temel işlevden oluştuğu ve bunların küresel strateji ile sıkı sıkıya bağlantılı olduğudur:

1. Mevcut Şartları En İyiye Ulaştırmak (Devlet Adamı Tipi Liderlik):
2. Yeni Bir Toplumsal Düzen Yaratmak (Çığır Açıcı Liderlik):

Gerçek liderlik, sadece sorun çözmek değildir; dünyanın mevcut koşullarına uygun gelecek vizyonu ve bu vizyonu hayata geçirmek için stratejik bir yol haritası oluşturmaktır. Bu, özellikle günümüzün belirsiz ve teknoloji odaklı dünyasında hayati bir önem taşımaktadır.

Liderlik - Kitap Özeti



Giriş

Henry Kissinger kitabına, "Liderlik olmadan kurumlar yoldan çıkar, uluslar giderek oyun dışı kalır ve nihayet felaket kaçınılmaz olur" saptamasıyla başlar. Ona göre, en küçüğünden en büyüğüne tüm beşeri kurumların yükselmeleri ve ilerlemeleri için liderliğe ihtiyaç vardır.

Temel bir ayrım yaparak iki farklı lider tipinden bahseder: **devlet adamı** ve **çığır açıcı lider**. Bu ayrım, liderlerin içinde bulundukları koşullara nasıl yaklaştıklarını ve ne tür bir vizyonla hareket ettiklerini anlamak için önemli bir çerçeve sunar.

Devlet adamları içinde bulundukları mevcut şartları ve tarihi bağlamı çok iyi anlar ve bu koşullar dahilinde en iyi sonuca ulaşmayı hedefler. Onlar için asıl mesele, toplumlarını korumaktır. Bu liderler, sınırların bilincinde olarak devrimci değişiklikler yerine evrimsel ve dengeli adımlar atarak toplumu ileriye taşırlar. Toplamlarının neyi destekleyebileceğini kavrar; buna göre toplumu zorlamaya ve ikna etmeye çalışırlar.

Kitapta incelediği liderlerden Konrad Adenauer, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra Almanya'yı "alçakgönüllülük stratejisi" ile yeniden inşa ederek, mevcut düzen içinde ülkesini onurlu bir şekilde dünya sahnesine geri döndüren bir devlet adamı örneğidir.

Kissinger'a göre, çığır açıcı liderler ise, mevcut düzeni ve varsayımları kökten reddederek yeni bir toplum düzeni meydana getirirler. Bu liderler, çağlarının temel sorunlarına ve mevcut sistemin yetersizliğine inanır, bu nedenle tarihi akışın dışına çıkarak toplumu tamamen yeni bir yöne sürüklerler. Onların vizyonu, sadece var olanı iyileştirmek değil, onu yeniden inşa etmektir. Bu liderler, toplumu yeni bir çağa taşıyan devrimsel figürler olabilir.

Kissinger kitabında Charles de Gaulle'ü, Fransa'nın geçmişteki görkemli konumunu yeniden kazanması için "irade stratejisi" uygulayan bir çığır açıcı lider olarak inceler. De Gaulle,

mevcut şartları kabul etmek yerine, yeni bir ulusal kimlik ve vizyon yaratarak Fransa'yı yeniden şekillendirmiştir.

Kissinger'in bu ayrımı, liderliğin tek bir tanımı olmadığını ve farklı liderlik tarzlarının farklı durumlarda gerekli olduğunu gösterir. Başarılı bir lider, içinde bulunduğu durumun hangi liderlik yaklaşımını gerektirdiğini analiz edebilmeli ve buna göre hareket etmelidir. Bu bağlamda Kissinger, liderlerin **hedeflerine ulaşmak için araçlarını amaçlarına, amaçlarını ise koşullara uydurması** gerektiğini vurgular. Bu esneklik ve pragmatizm, hem çığır açıcı hem de devlet adamı tipindeki liderlerin ortak noktasıdır.

Kitap, yirminci yüzyılda yaşamış altı tarihi şahsiyetin uyguladıkları farklı stratejileri inceliyor: Konrad Adenauer, Charles de Gaulle, Richard Nixon, Enver Sedat, Lee Kuan Yew ve Margaret Thatcher. Bu inceleme, Kissinger'ın söz konusu liderlerle kişisel temaslarını da kapsıyor.

Konrad Adenauer: Alçakgönüllülük Stratejisi

Konrad Adenauer, İkinci Dünya Savaşı sonrası Almanya'sını yeniden inşa eden vizyoner, kararlı ve cesur bir liderdi. Hitler karşıtı duruşu nedeniyle 16 yıl görev yaptığı Köln belediye başkanlığından azat edilerek hapse giren Adenauer, 1949 yılının Eylül ayında Almanya Şansölyesi oldu. Birinci Dünya Savaşı sonrası Almanların izlediği milliyetçi ve saldırgan politikaların tam tersine, **alçakgönüllülük** stratejisini benimsedi. Bu strateji, Almanya'nın onurunu korurken, diğer Avrupa ülkelerinin güvenini yeniden kazanmasını sağladı.

Adenauer'in alçakgönüllülük stratejisi dört unsurdan oluşuyordu: yenilginin sonuçlarını kabul etmek, galiplerin güvenini kazanmak, demokratik bir toplum inşa etmek ve Avrupa'yı birleştirmek.

En zor ve en önemli adım, Almanya'yı Avrupa'ya entegre etmek ve Batılı müttefiklere bağlamaktı. Milliyetçiliği reddetti; Fransa ile uzlaşma yolunu seçerek, bugün de devam eden bir Avrupa birleşme projesinin temeli olan Avrupa Kömür ve Çelik Topluluğu'nun kuruluşuna öncülük etti. Bu adım, hem ekonomik bir birleşme projesinin temeli oldu hem de Almanya'nın uluslararası alanda yeniden kabul görmesinin ilk adımıydı.

Adenauer, erdemli bir boyun eğişin kurtuluşa giden ilk adım olduğunu anlamıştı; geçici eşitsizliğin statü eşitliğinin ön koşulu olduğunu, müttefiklerin Alman milliyetçiliğinin tekrar uyandığı izlenimi edinmesinin Almanya'nın esaretinin devamına neden olacağını biliyordu.

1952 yılında Stalin'in, tarafsız kalması koşuluyla Almanya'nın yeniden birleşmesi önerisini reddetti. Stalin'in bu teklifi, Avrupa birleşmesi yolunda kaydedilen ilerlemeyi tersine çevirmeyi hedefliyordu. Şansölye, Avrupa birleşmeden ve demokratik değerlerden vazgeçmenin Avrupa'nın ortasında güç boşluğu yaratacağını ve gelecekte yeni bir Alman militarizminin doğmasına zemin hazırlayacağını görüyordu.

Adenauer, Almanya'nın yeniden birleşmesi yerine Almanya'yı NATO'ya ve Amerika Birleşik Devletleri'ne bağlamayı seçti. Bu stratejik karar, Almanya'nın güvenliğini sağladı ve onu Batı bloğunun sağlam bir parçası haline getirdi. Bu karar belki de sonsuza dek birleşik bir Almanya hayalinden vazgeçmek anlamına gelse de, Adenauer'in sağduyusu, istikrarı belirsizliklere tercih etti.

Adenauer'in liderliği sayesinde, 1955 yılında Federal Almanya Cumhuriyeti egemen bir devlet olarak tanındı. Kissinger'in sunumlarıyla Adenauer'in ABD'nin nükleer üstünlüğünü öğrenmesi, Atlantik İttifakı'nın caydırıcılığına olan güvenini pekiştirdi. Onun **NATO'ya bağlılık** ve **Sovyetler'e karşı kararlı duruşu** gelecekteki Alman politikaları için değişmez bir temel oluşturdu.

Adenauer'in dış politikasının iki temel direğinden birincisi, Sovyet gücünün çevrelenmesi olmuştu. Adenauer'in izlediği dış politikanın diğer temel direğiyse, Almanya'nın ve Avrupa'nın geleceğinin demokratik ilkelere inanç ve bağlılığa dayandığına inanmasıydı.

Bu iki çerçevede izlenen dış politika Avrupa'da istikrarı sağlamış ve nihayetinde birleşmiş bir Almanya'yı mümkün kılmıştır. Bu liderlik, bir devlet adamının mevcut koşullar içinde en iyiye nasıl ulaştığını gösteren güzel bir örnektir.

Charles de Gaulle: İrade Stratejisi

Kissinger'a göre De Gaulle'ün stratejisi, her önemli liderin paylaştığı ve her askerde az çok olması gereken bir nitelik olan iradeydi.

De Gaulle, Birinci Dünya Savaşı'nın bir kahramanıydı, akıcı Almanca konuşuyordu ve jeostratejik derinliğe sahip bir entelektüeldi. De Gaulle, genç bir subay olarak Birinci Dünya Savaşı'nda cephe ve hastane arasında mekik dokudu; sonunda Almanlara esir düştü.

Birinci ve İkinci Dünya Savaşları arası dönemde, süvari odaklı Fransız askeri doktrininin aksine, mekanize ve zırhlı birliklerin önemine dair güçlü fikirler ileri sürdü, ancak dönemin askeri otoriteleri tarafından pek destek görmedi.

De Gaulle'ün liderliği, İkinci Dünya Savaşı ile zirveye ulaştı. 1940'ta Almanya'nın Fransa'yı işgal etmesi ve Vichy hükümetinin teslim olma kararı almasının ardından, de Gaulle Londra'ya kaçtı. Oradan, BBC radyosunda yaptığı tarihi çağrıyla Fransız halkına seslenerek direnişi başlattı ve "Özgür Fransa" hareketinin lideri oldu. Üstün gayreti neticesinde ülkesinin savaşın kazananları arasında yer almasını sağladı. Savaş sonrasında kurulan geçici hükümetin başına geçti, ancak siyasi anlaşmazlıklar nedeniyle 1946'da istifa etti.

1958'de, Cezayir'deki iç savaşın yarattığı siyasi kriz sırasında de Gaulle, ülkenin yönetiminde istikrarı sağlamak amacıyla yeniden iktidara çağrıldı. Bu dönüşü, Beşinci Fransa Cumhuriyeti'nin kurulmasıyla sonuçlandı. Yarı başkanlık sistemi olarak bilinen yeni anayasa ile cumhurbaşkanlığı makamını güçlendirdi ve ülkesine güçlü bir merkezi liderlik kazandırdı. Bu dönemdeki en önemli politikalarından biri, Cezayir'e bağımsızlık verme kararıydı. Bu karar, Fransız ordusu ve sömürgecilik yanlıları arasında büyük tepkilere neden olsa da, de Gaulle ülkesini bu uzun ve kanlı çatışmadan çıkarmayı başardı.

De Gaulle hedeflerini çığır açıcı bir lider gibi hayal ederek belirlerdi, ama bir devlet adamı gibi kati surette ve hesaplayarak uygulardı. De Gaulle'ün liderliğinin belirleyici özelliği, Fransa'nın **"büyük bir ulus" (grandeur)** olduğu inancına dayanan bağımsız dış politikasıydı. Fransız ulusunun güvenliğini sadece müttefikleri garantisine bırakmak istemedi. Bu nedenle, ABD'nin nükleer şemsiyesine olan bağımlılığı azaltmak ve ülkesinin stratejik özerkliğini korumak amacıyla ülkesini nükleer bir güce dönüştürdü. Bu politika, Fransa'nın kendi kaderini tayin etme iradesinin somut bir göstergesiydi. 1966 yılında, Amerikan

hegemonyasına karşı duruş sergileyerek Fransa'yı NATO'nun entegre askeri komutasından çekti ve NATO karargâhının Fransa'dan taşınmasına neden oldu. İngiltere'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu'na (AET) girişine iki kez veto koyması da, ABD'nin Avrupa'daki etkisini dengelemek ve Fransa'nın kıtadaki liderliğini pekiştirmek amacını taşıyordu.

De Gaulle, 1960'lı yılların sonuna gelindiğinde Fransa'yı ayağa kaldırmış, ülkenin kurumlarını yeniden inşa etmiş; Cezayir Savaşı'nın doğurduğu karmaşaya son vermiş ve yeni Avrupa düzeninin başlıca katılımcısı olmuştu.

1969'da yaptığı anayasa değişikliği referandumunun reddedilmesi üzerine onurlu bir şekilde istifa etti. 1970'te hayatını kaybedene kadar siyasetten uzak durdu. Onun mirası, güçlü bir ulus devlet vizyonu, bağımsız bir dış politika ve Beşinci Cumhuriyet'in kurumsal yapısı olarak modern Fransa'nın siyasi yaşamında hâlâ etkisini sürdürmektedir.

Richard Nixon: Denge Stratejisi

Richard Nixon, Kissinger'e göre, Watergate skandalı, kişisel paranoyası ve görevinden istifa etmek zorunda kalan tek ABD başkanı olarak hatırlansa da tarihin jeopolitik dinamiklerini keskin bir şekilde analiz eden ve stratejik hedeflere ulaşmak için cesurca hareket eden bir liderdi. Nixon'ın liderliği, ideolojinin ötesine geçerek uluslararası alanda bir güç dengesi kurma arayışına dayanıyordu.

Nixon'ın en büyük başarısı Vietnam Savaşı'nı sona erdirmesi, ABD'nin Orta Doğu'daki rolünü pekiştirmesi ve Çin açılımı yaparak Sovyetler Birliği'nin çöküşünü hızlandırmasıdır.

Nixon 1969'da iktidara geldiğinde Amerika, hem içerde hem dışarıda Vietnam Savaşı nedeniyle bölünmüş; Soğuk Savaş zirveye tırmanmıştı. O, ABD'nin bir hegemonya kurması yerine, gücünün Avrupa, Sovyetler Birliği, Çin ve Japonya gibi diğer büyük güçler tarafından dengelendiği bir dünya düzeni hayal ediyordu. Bu vizyon, on dokuzuncu yüzyılın klasik güç dengesi jeopolitiğinden ilham alıyordu. Nixon, ana rakipleriyle diplomasiyi sürdürürken, ideolojinin katı sınırlarına hapsolmadı ve karşılıklı çıkarlar ilkesine dayalı **“yumuşama”** politikasını başlattı.

Bu stratejinin ilk adımı, Vietnam Savaşı'nı onurlu bir şekilde sonlandırmaktı. Nixon, Amerikan Kara Kuvvetlerini Vietnam'dan çekerek, savaşın Güney Vietnamlılar tarafından sürdürüleceği **"Vietnamlaştırma"** politikasını uyguladı. Bu politika, yoğun askeri manevralar ve müzakerelerin ardından 1973 Paris Barış Anlaşması ile sonuçlandı. Ne var ki, Watergate skandalının gölgesinde Amerikan Kongresi'nin Güney Vietnam'a yardımı kesmesi, Güney'in 1975'te düşmesine yol açtı.

Nixon'ın en büyük diplomatik başarısı, Çin açılımıydı. ABD, Sovyetler Birliği ile **silahlanmanın** kontrolü müzakereleri yaparken, Mao'nun Çin'ine gizli bir açılım başlattı. Nixon, Çin'in Sovyetler Birliği tarafından tehdit edildiğini ve içeride Kültür Devrimi ile zayıfladığını sezdi. Bu hamleyle Çin'in uluslararası izolasyonuna son verdi ve Soğuk Savaş'ın stratejik dengesini Sovyetler Birliği'nin aleyhine çevirdi.

Kissinger, Nixon'ın dış politikadaki bu yeniliklerinin Watergate skandalı nedeniyle itibar kaybettiğini ve sonraki nesiller tarafından yeterince anlaşılamadığını belirtir. Nixon, Amerikan idealizminin yerini alamayan bir "Amerikan Realpolitik" yaratıcısıydı. Eğer politikaları

kesintiye uğramasaydı, küresel jeopolitik dengenin çok daha farklı olabileceği ileri sürülmektedir. Nixon, Kissinger'e göre, hem analitik titizlik hem de büyük bir cesaret sergileyen, stratejik bir liderdi.

Enver Sedat: Aşkınlık Stratejisi

Henry Kissinger Enver Sedat'ı, sıra dışı bir lider olarak tanımlar ve İsrail ile barış yaparak Arap ve Müslümanların ideolojik kalıplarını aştığı için "aşkınlık" stratejisini temsil ettiğini belirtir.

Başlangıçta devrimci bir figür olarak öne çıkan Sedat, İkinci Dünya Savaşı sırasında İngilizlere karşı Almanlarla temas kurmaya çalışmış, bu nedenle hapse girmişti. Uzun tutukluluk dönemi, ona içsel bir güç ve farklı bir bakış açısı kazandırdı. Serbest kaldıktan sonra, Mısır'da monarşiyi deviren genç subaylara katıldı ve Cemal Abdünnasır'ın liderliğindeki yeni rejimin önemli isimlerinden biri oldu.

Nasır'ın ölümünün ardından Mısır liderliğine yükselen Sedat, geleneksel Arap siyasetinin dışına çıkarak, Sovyetlerin Mısır için iyi bir ortak olmadığını düşündü ve 1972 yılında 20 bin Sovyet danışmanını ülkeden kovdu. Bu stratejik hamleyle hem ülkesinin Sovyetlere olan bağımlılığı bitirdi hem de Amerika Birleşik Devletleri ile müzakerelerin kapısını araladı.

Sedat, İsrail ile eşit şartlarda müzakere edebilmek için 1967 Altı Gün Savaşı'nın yarattığı psikolojik algıyı kırmak gerektiğine inanıyordu. Bu nedenle, 1973 yılında İsrail'e karşı Suriye ile birlikte sürpriz bir saldırı başlattı. Savaşın ardından yaşanan çatışmalar ve Kissinger aracılığıyla yürütülen müzakereler, barışa giden ilk adımlar oldu. Sedat'ın stratejisi, barışı sağlamak için önce savaşa girmek gibi riskli bir kumarı içeriyordu. Bu, mevcut düzeni sarsarak Amerika destekli bir barış süreciyle Mısır'ın kaybettiği Sina Yarımadası'nı geri almasını sağlamayı amaçlıyordu.

Yıllar süren diplomatik çabaların ardından, bu strateji 1979'da Camp David Anlaşmaları ile meyvesini verdi ve Mısır ile İsrail arasında kalıcı bir barış sağlandı. Fakat Sedat'ın bu barış hamlesi, halkı ve diğer Arap ülkeleri tarafından yeterince destek görmedi. İç reformlara karşı çıkan köktendinci grupların hedefi haline geldi ve 1981 yılında bir suikast sonucu hayatını kaybetti.

Sedat, cesur dış politika hamleleriyle uluslararası arenada başarıya ulaşırken, kendi halkının bir kısmıyla barış sağlayamadı. O, cesur ve vizyoner bir liderlik sergileyerek tarihin gidişatını değiştiren, ancak bu yolda yalnız kalan bir figür olarak tarihe geçti.

Lee Kuan Yew: Mükemmelliğin Stratejisi

Kuan Yew, kaynakları sınırlı, küçük ve çok etnikli bir ülkeyi tek bir nesilde beklenmedik bir ekonomik başarıya ulaştıran, duygusallıktan uzak, yetenekli bir liderdi. Lee'nin temel vizyonu şöyle özetlenebilirdi: Singapur ve halkı eğer hayatta kalmak istiyorsa en üst düzeyde performans sergilemeli, yani *mükemmelliği* benimsemeliydi; mükemmellik arayışının bütün topluma nüfuz etmesi gerekiyordu. Kamu hizmetleri olsun, iş dünyası, tıp ya da eğitim olsun, vasatlık ve yozlaşma kabul edilemezdi. Ortak başarı, farklı etnik kimlikli halkı bir araya getirecek tek seçenektir.

1959'da başbakan olan Lee, yolsuzluğu kökten bitirdi, yasaları titizlikle uyguladı, eğitime, halk sağlığına ve konut projelerine büyük yatırımlar yaparak halkın yaşam kalitesini somut bir şekilde iyileştirdi.

Lee yolsuzluğun önlenmesi yasası çıkardı, 1960-1963 yılları arasında okul sayısını yüzde 50 artırdı, iktidarının ilk dokuz yılında bütçenin üçte birini eğitime ayırdı. Singapur'u hastalıkların kol gezdiği bir yer olmaktan çıkarıp dünya metropollerinden biri haline sadece bir nesil içinde getirmeyi başardı.

1963'de Malezya Konfederasyonu'na dahil olan Singapur, 1965'te federasyondan ayrıldığında Lee bu durumu, ülkenin kendi kaderini çizmesi için bir fırsat olarak gördü. Singapur'un ulusal bir tarihi veya birleştirici bir kültürü yoktu. Lee, De Gaulle gibi halkı bir ulus olarak birleştiren bağların varlığını varsaymak yerine, bu bağları sıfırdan inşa etmek zorunda kaldı. Bunu, somut ekonomik iyileştirmelerle birleşen birlik propagandasıyla ve ordusunu İsrail yardımıyla güçlendirerek başardı. Ayrıca, dört ana dili (İngilizce, Çince, Malayca ve Tamilce) eşleştiren iki dilli bir eğitim politikası benimsedi.

Lee'ye kılavuzluk eden şey akıl ve gerçeklikti. İdeolojik çözümler yerine, faydacı ve olgulara dayanan kararlar alıyordu. Piyasa ekonomisinin daha yüksek büyüme sağladığını gördü. Kadınları iş gücüne dahil etmesi ve göç politikalarını belirlemesi, tamamen ülkenin ekonomik faydasına yönelikti. İthal ikamesi yerine, doğrudan yabancı yatırımları teşvik etti. İş gücünü geliştirerek, altyapıyı iyileştirerek ve yaşam kalitesini artırarak Singapur'u küresel bir çekim merkezi haline getirdi. Ülkede kişi başına gayri safi milli hasıla 1965'te 517 dolarken, 1990'da 11.900 dolara, 2020 yılında ise 60.000 dolara çıkarak olağanüstü bir artış gösterdi.

Lee geçmiş olmayan hem bir ulus devlet inşa etti hem de bir devlet modeli ortaya koydu. O, Kissinger'a göre, hem çığır açıcı bir lider hem de bir devlet adamıydı.

Lee, dünya jeopolitiğini, özellikle Çin ve Amerika arasındaki dengeyi keskin bir şekilde analiz etti. Sovyetler Birliği'nin çöküşünü öngördü ve Çin'in yükselişine karşı uyarılarda bulundu. Kissinger, Lee'nin devlet adamlığının, bir toplumun kaderini en çok belirleyen faktörlerin insanların niteliği ve liderlerinin vizyonu olduğunu gösterdiğini iddia eder.

Margaret Thatcher: İkna Stratejisi

Kitapta bahsi geçen son lider olan Margaret Thatcher, 1979'da başbakan olduğunda, İngiltere derin bir ekonomik krizdeydi. Yüksek enflasyon, işsizlik ve yaygın grevler ülkeyi felç etmiş, hatta 1976'da IMF'den yardım alınmasını gerektirmişti. Thatcher, bu durumu değiştirmek için piyasa odaklı bir ekonomi, güçlendirilmiş bir vatandaşlık ve özel mülkiyetin önceliği gibi net bir vizyon ortaya koydu.

Başbakan olarak, enflasyonla mücadele için faiz oranlarını yükseltti. Bu, başlangıçta durgunluğa ve yüksek işsizliğe yol açsa da, uzun vadede ekonomi için sağlam bir zemin hazırladı. Kömür madencileri sendikasını dağıtması, özelleştirmeyi başlatması ve mali disiplini yeniden tesis etmesi, İngiliz ekonomisini dönüştürdü. Bu cesur ve tartışmalı adımlar, özellikle Güney İngiltere'de yeni bir refah neslinin yükselişini sağladı.

Thatcher, dış politikada da **"Demir Leydi"** lakabını hak eden kararlılıkta bir liderdi. Falkland Adaları'ndaki Arjantin işgaline karşı amfibi bir saldırı başlatarak adaları geri alması, onun ilkelerinden taviz vermeyeceğini gösterdi. Hong Kong'da ise, elinin zayıf olmasına rağmen Çin'le mümkün olan en iyi anlaşmayı yaptı ve bölgeye 2047 yılına kadar 50 yıllık yarı özerklik tanınmasını sağladı. Kuzey İrlanda sorunda, saldırılara rağmen İrlanda Cumhuriyeti'ne Kuzey İrlanda'nın geleceği hakkında danışmanlık rolü vererek barışa giden yolu açtı.

Thatcher, Sovyet saldırganlığına karşı da sert bir duruş sergiledi. Trident nükleer balistik füze denizaltıları etrafında inşa edilen Britanya'nın bağımsız nükleer caydırıcılığına öncelik verdi. Aynı zamanda Mihail Gorbaçov gibi reformcu liderlerle diyalog kurmanın önemini de fark etti. Bu, onun arabuluculuğuyla Reagan ve Gorbaçov arasındaki müzakerelerin başlamasına yardımcı oldu.

Siyasi kariyerinin sonlarına doğru, Avrupa'nın daha derin entegrasyonuna karşı çıkarak, bunun İngiltere'de devleti ekonomik süreçlerden geri çekme çabalarını Avrupa düzeyinde yeniden dayatacağını savundu. Bu görüşleri, kendi partisinde bölünmelere ve sonunda liderlikten ayrılmasına neden oldu.

Zorlu ve tavizsiz bir lider olan Thatcher, Birleşik Krallık'ı İkinci Dünya Savaşı sonrasının durgunluğundan kurtararak modern bir yola soktu. Avrupa entegrasyonuna karşı direnişi, belki de onyıllar sonra gerçekleşecek Brexit'in tohumlarını atmış oldu.

Sonuç: Liderliğin Gelişimi

Kissinger'ın kitapta incelediği altı liderin hiçbiri üst sınıftan değildi. Bu liderlerin hepsi nepotizme dayanmayan ve yeni yeni ortaya çıkan liyakate dayalı kurumlar sayesinde yeteneklerini geliştirmişlerdi. Orta sınıf geçmişleri ve deneyimleri onlara elitlerden farklı bir bakış açısı kazandırmış, yaşadıkları devirdeki hakim görüşleri aşmalarını mümkün kılmıştı.

Açık ve dolaysız ifade tarzları, gerçekliğe nüfuz eden bir anlayış ile güçlü bir vizyona sahip olmaları, cesur ve tavizsiz olmaları, yalnızlığın güçlendirici yönünü kavramaları, bu liderlerin ortak özellikleriydi.

Ayrıca bu liderlerin en önemli ortak özelliği derin okuryazarlıktı. Derin okuryazarlık gerçeklerin sizi etkilemesine izin verirken iç sükunetinizi ve duruşunuzu koruma becerisi kazandırır. Ayrıca yoğun okuma, liderlerin benzetmelerle akıl yürütebileceği ayrıntılı ve incelikli bilgilerin bulunduğu bir depo oluşturur. Daha da önemlisi kitaplar akla yatkın, ardışık ve düzenli bir gerçeklik sunar.

Bu liderlerin diğer ortak özelliklerinden biri de kuvvetli ve hümanist bir eğitim görmeleridir. Siyasal elitin anlamlı bir kamu hizmeti verebilmesi için hem eğitim hem de karakter şarttır. İyi bir karakter dünyevi başarıyı ya da devlet işlerinde zaferi güvence altına almaz, ama galibiyette sağlam bir zemin, başarısızlıkta ise teselli sunar.

Bu liderler için toplumlarının geleceğine duydukları inanç vazgeçilmezdi. Bir toplum kendine inancını yitirirse ya da kendi kendisiyle ilgili algısını mütemadiyen kötülerse büyük kalamaz.

Yazarın kitap sonunda okuyucuyu düşünmeye davet ettiği soru şudur: Bugün kitlelerin davranışlarını sahte imajlar ve sosyal medyanın yönlendirdiği bir ortamda "Liderliği neler

bekliyor” ve “Dünya düzeninin karşı karşıya olduğu zorlukları göğüslemek için gerekli karaktere, zekaya ve sağlamlığa sahip liderler çıkıyor mu?”

Liderlik - Temel Çıkarımlar



1. İki tip lider vardır: Çığır açıcı liderler ve devlet adamları. İlki yeni bir toplum düzeni meydana getirirken, diğeri mevcut şartları en iyiye ulaştıran liderdir.
2. Konrad Adenauer, İkinci Dünya Savaşı sonrasında Almanya’yı “alçakgönüllülük” stratejisi ile dünya düzenine yeniden eklemlenmiştir.
3. Charles De Gaulle, izlediği “irade” stratejisi ile Fransa’yı tarihi görkemine yeniden kavuşturmuştur.
4. Richard Nixon, Soğuk Savaş sırasında “denge” stratejisi takip ederek ABD’ye jeopolitik avantajlar kazandırmıştır.
5. Enver Sedat, yirmi beş yıl süren Arap-İsrail Savaşı’nı “aşkınlık” stratejisi güderek sonlandırıp barışı tesis etmenin yolunu göstermiştir.
6. Lee Kuan Yew, “mükemmellik” stratejisi ile Singapur’u yeniden güçlü bir şehir devlet olarak inşa etmiştir.
7. Margaret Thatcher, “ikna” stratejisi ile Britanya’yı yeniden ayağa kaldırmıştır.
8. Konrad Adenauer, Charles de Gaulle, Richard Nixon, Enver Sedat, Lee Kuan Yew ve Margaret Thatcher kendi toplumlarını dönüştürmüş ve yeni bir dünya düzeninin doğuşuna katkıda bulunmuşlardır.
9. On dokuzuncu yüzyılın sonlarında aristokrasiden kaynaklı nepotizm uygulamasının liyakata dayalı (meritokrasi) sisteme dönüşmesi ve insanların liyakate dayalı yeni kurumlar sayesinde yeteneklerini geliştirmesi, farklı tipte ve toplumlarını dönüştürebilen liderlerin doğmasına yol açmıştır.
10. Liderlik için derin okuryazarlık önemlidir. Derin okuryazarlık, gerçeklerin sizi etkilemesine izin verirken iç sükunetinizi koruma becerisi kazandırır. Ayrıca, liderlerin benzetmelerle akıl yürütebileceği zengin bir bilgi birikimi oluşturur ve mantıklı, düzenli bir gerçeklik sunar.
11. Siyasal elitin başarılı bir kamu hizmeti sunabilmesi için hem eğitim hem de karakter vazgeçilmezdir.
12. Büyük liderler, başkalarının hayal edemeyeceği bir gelecek öngörür. Tarihsel süreçleri kendi vizyonlarını destekleyecek şekilde algırlar ve toplumlarının neler başarabileceğini bilirler. Bu referans noktalarını birleştirerek, insanların geleceğe doğru yönlendirirler.